

Sluttevaluering fra Nordlyset juni 2021

Vi har nå kommet til dette barnehageårets siste brev fra Nordlyset, og dermed også sluttevalueringen av prosjektet. I [midtveisevalueringen](#) som vi sendte ut i desember kan dere lese om hvordan vi arbeidet gjennom det første halvåret i barnehagen. Det siste halvåret har vi fortsatt med fokuset vårt på barnas møter med materialer, og etter hvert har prosjektet levd mer naturlig i hverdagen vår uten like mye fokus på økter/voksenstyrte aktiviteter. Vi har hatt materialer tilgjengelig inne på avdelingen og ute, barna har selv oppdaget nye materialer som vi har utforsket sammen og vi har fordypet oss i materialer de allerede kjenner på nye måter. I denne sluttevalueringen vil vi ta for oss punkter fra [fagområdene i rammeplanen](#) og knytte disse til praksisen vår dette barnehageåret.

Kommunikasjon, språk og tekst:

Barna uttrykker seg fremdeles på mange forskjellige måter, gjennom kroppsspråk, mimikk, lyder og verbalspråk. Det dukker stadig opp nye ord, og vi i personalet har fokus på å være lyttende til alle barnas uttrykksformer, gi de tid til å formulere seg og støtte de når de trenger hjelp til å finne ordene.

Vi synger fremdeles mye, og det er mange av de samme sangene som etterspørres. Barna synger også selv, og snakker om innholdet i sangene - for eksempel «bjørnen sover» eller «edderkoppene klatrer». Noen av barna bruker ikke stemmen, men bevegelser når vi synger. De viser med hendene hvordan hjulene på bussen går rundt og krøker kroppen sammen for å hysje stille som pappaene på bussen.

Gjennom blant annet våre møter med ulike materialer tilbyr vi barna et variert språkmiljø. De opplever ulike type situasjoner med forskjellige barn og ansatte i varierte rom, ute og inne. Mens de utforsker sand, vann, såpebobler eller mat setter barna selv og vi ansatte ord på det barna er opptatt av og gjør. Disse førstehåndserfaringene styrker barnas begrepsforståelse, og gir samtidig barna en felles opplevelse og dermed også en felles forståelse av ulike begreper, som de også bruker videre i egen lek.

Vi har underveis gjennom halvåret byttet ut en del litteratur til barna, for at de skal oppleve progresjon og få flere utfordringer å bryne seg på. De fleste barna trives med å sitte i lesestolen, både sammen med ansatte, med andre barn og alene. Noen kan også gjenfortelle innholdet i flere av bøkene, og flere kommer bort til de ansatte og viser at de vil lese sammen.

Vi har fokus på å anerkjenne barnas eget morsmål, gjennom å bruke enkeltord som vi selv kan uttale, eller forsøke å forstå hva barna formidler når de bruker ord vi ikke kjenner til. Dette vil det jobbes enda mer med etter hvert som barna også bruker verbalspråket sitt mer aktivt. Vi har også lagt til rette for å motivere alle barna til å bruke språket ved å henge opp ulike billedokumentasjoner rundt omkring på avdelingen.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barna får gradvis medvirke mer i måltidsituasjonene og opplever matglede og mestring i eget tempo. Dette får de også gjennom de felles opplevelsene rundt matbordet og i det varierte kostholdet som tilbys i barnehagen - med mange forskjellige smaksopplevelser.

Det fysiske miljøet inne på avdelingen, utendørs og på andre rom i barnehagen gir anledning til bevegelse og kroppslig utfoldelse gjennom hele barnehageåret. Vi ser at barna stadig utfordrer seg selv og inspirerer hverandre til å prøve nye ting, og at de alle er aktive, behersker kroppen sin og har hatt progresjon gjennom året. Barna trenger støtte på ulike måter i deres utforskning av kroppen og omgivelsene, og de opplever motivasjon og mestring utfra egne forutsetninger.

Gjennom prosjektarbeidet har barna fått utforske materialer med hele kroppen sin, og har da brukt både sin finmotorikk og grovmotorikk. Blant annet har de fått male med hele kroppen,

perle med små perler, utforske vann på vannrommet og ute, kastet og flyttet makuleringspapir rundt og utforsket sand både inne og ute.

«Barnehagen skal bidra til at barna får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid» (Rammeplan 2017). Vi har plantet karse, som barna har fått se spire fra frø, utvikle seg til en plante og til slutt fått smake på. I skogen har vi plukket syre og smakt på granskudd. Vi har også snakket sammen rundt matbordet for eksempel om hvor melken kommer fra, og hvordan eplene vokser på trær. På denne måten har de fått et lite innblikk i matens opprinnelse. Dette kan tas mer tak i utover høsten, når vi forhåpentligvis kan tilbringe mer tid inne på kjøkkenet.

Vi jobber stadig med at barna skal ha en positiv opplevelse av seg selv. Dette blant annet gjennom hvordan vi møter hvert enkelt barn i alle situasjoner gjennom dagen og hvordan vi omtaler barna. Vi setter også ord på og løfter frem positive handlinger barna gjør.

Etikk, religion og filosofi/Nærmiljø og samfunn

I midtveisevalueringen nevnte vi at vi ønsket å få opp bilder av familiene i garderoben. Disse bildene har vært et samlingspunkt for barna på avdelingen etter at de kom opp. De har eierskap til sine egne bilder, og peker og snakker sammen om alle de forskjellige familiene fra avdelingen. Gjennom bildene ser vi at barna utvikler interesse for hverandre og håper samtidig at de får en begynnende forståelse av at det finnes mange forskjellige måter å leve sammen på og at familier både har likhets- og ulikhetstrekk.

Det oppstår konflikter mellom barna på avdelingen, og dette gir anledning til både å øve på å bruke uttrykksformene sine til å sette grenser for seg selv, og også til å lære seg omsorg og respekt for hverandre. Vi ansatte har hatt fokus på å trøste og vise omsorg, sette ord på barnas følelser og opplevelser, hjelpe barna med å finne alternative handlingsmåter og forstå hverandres grenser, samt å unngå å gjøre noen til syndebukk. Barna øver seg også på å bruke ord som «stopp» eller «nei» i stedet for å dytte de andre barna når de blir sinte. Dette ser vi at gir effekt. Nå kommer ofte flere av barna bort hvis noen gråter. De stryker hverandre på kinnet eller ryggen, og noen henter til og med papir for å tørke hverandres nese.

Det nærmeste nærmiljøet for barna er selve barnehagen. Gjennom året har barna blitt kjent i bygget ved å gradvis utvide fra det nære trygge på avdelingen. De har tatt heisen, lekt i gymsalen og på vannrommet, og lekt på hele det store uteområdet vårt. «Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltagelse i et demokratisk samfunn» (Rammeplanen 2017). Vi har lagt vekt på å møte barnas nonverbale og verbale uttrykk på en lyttende og anerkjennende måte og tilrettelegge for det barna er opptatt av i leken, slik at de har opplevd å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Dette har også ført til mange spontane turer gjennom barnehageåret, og spontane turdestinasjoner.

Natur, miljø og teknologi

«Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider» (Rammeplanen 2017). Barna har gjennom hele året vist at de trives med å være ute i all slags vær og de liker å vise oss ulike elementer de oppdager i naturen - som månen på himmelen, ei flue i taket, vann å plaske i, steiner og kongler. Etter hvert som barnegruppen har vist stadig større trygghet, har

vi tatt hele uteområdet i bruk og gått på mange turer hvor barna får bevege seg mer fritt i variert terreng. Barna har gått til fots blant annet på idrettsplassen og i skogen. De har fått bestemme tempo og fått tid til å utforske det de synes er spennende.

Gjennom hele året har de vist oss sin interesse for å leke med vann, snø og is. I materialprosjektet vårt har de også fått utfolde på ulike måter seg med disse materialene - også inne. På slutten av barnehageåret, samtidig som årstiden har endret seg, har vi hengt opp bildedokumentasjon av dyr, blomster og insekter. Vi har insektbøker i lesekroken og det er blitt bladd ivrig i.

Ved å ha tilgang til læringsbrett (iPader) har barna utforsket mulighetene som ligger i denne teknologien. På disse har vi brukt apper hvor barna kan sette sammen ulike lyder til å bli musikk, vi har brukt de til å lese bøker, til fotografering og mye annet. Appene vi bruker er apper hvor barna selv må være aktive i møte med teknologien, ikke bare passive mottakere av allerede ferdigprodusert materiale. Vi har også brukt skjermen i garderoben for å berike barnas lek – gjennom blant annet å ha «tog-simulator», hvor vi bygget tog på avdelingen og barna kunne se på skjermen alt de kjørte forbi. Tunnelene var ekstra spennende, for der ble det helt mørkt!

Antall, rom og form

«Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet» (Rammeplanen 2017). I møtet med mange materialer har barna erfart at materialene er formbare - sand kan fylles i en form (en kopp eller en bøtte), våt sand kan bli en «kake», kinestetisk sand er myk og seig og kan klemmes,

plastelina kan «deles» og «bygges» med. Det de synes er morsomt og det de undrer seg over, gjentar de om og om igjen.

Barna har malt i et rom hvor de har kunnet utfolde seg på gulv og vegger tredimensjonalt. Det ser vi at barna opplever, møter og bruker forskjellig. De er også opptatt av mengder og vil ofte ha «mye» av noe – mye fart i sklia og mye maling i skålen. Matematiske begreper er noe som glir naturlig inn i hverdagen; stor pensel/liten pensel, en fargestift-to fargestifter, plastelina-mer plastelina. Flere av barna øver seg også på telleramsen, eller parkobler lyder med gjenstander. Barna inkluderer også flere matematiske begreper i språket når de leker. Sammen øver de seg på meningsfulle begreper som «høyt opp til månen» (fart på huska), opp og ned (på sklier), mye, stor, tung, en (sykkel) og en annen (sykkel).

Kunst, kultur og kreativitet

«Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltagelse og eget skapende arbeid» (Rammeplanen 2017). Barna har fått mange erfaringer gjennom bruken av ulike materialer. Vi har lagt til rette for deres nysgjerrighet og vitebegjær, for deres utforskning, uttrykks glede, skaperglede og deres begynnende kjennskap til hvordan de kan bruke materialene. Gjennom disse felles erfaringene og opplevelsene med ulike materialer har de også bygget relasjoner seg imellom, og de har fått erfare at de kan skape og forme med hendene sine, resten av kroppen sin og med materialene de har tilgjengelig.